

Regiondirektörens rapport

11 maj 2022

Innehållsförteckning

Inledning	3
Månadsrapport mars	4
Aktuella händelser	5
Region Norrbotten i lokala medier	5
Vaccinationer covid-19.....	5
Information från verksamheten	6
Division Länssjukvård 1	6
Division Länssjukvård 2	8
Division Nära.....	9
Regiongemensamt	10
Smittskydd Norrbotten.....	10
Fler AT-läkare till Region Norrbotten	11
Dom om ersättning från Migrationsverket.....	11
Åtgärder inom vårdinformationssystemen.....	11
Utbildningar inom folkhälsa	12
Patientsäkerhet och vårdhygien	13
Vårdhygien	13
Patientsäkerhet.....	13
Regionala utvecklingsnämnden	14
Information från Kulturverksamheterna	14
Information från Näringsliv- och samhällsenheten.....	15
Programmeringsarbetet	16
Bilagor	18
1. Månadsrapport mars 2022	18

Inledning

I min rapport denna månad kan vi bland annat ta del av de många utvecklings- och förbättringsarbeten som pågår inom regionens verksamheter. Det handlar till exempel om åtgärder för bättre koordinering av vårdplatser, stärkt samordning inom den palliativa vården, egenmätning av blodtryck i hemmet för gravida kvinnor samt psykosociala team på hälsocentralerna. En av vårdens största utmaningar är kompetensförsörjningen och det är glädjande att konstatera att under det senaste halvåret har 18 ST-läkare och distriktsläkare kunnat anställas liksom flera sjuksköterskor och medarbetare inom övriga kompetensområden. Även ett flertal tandläkare har rekryterats under våren. Men trots framgångarna saknas fortfarande personal på flera platser och när det inte går att hitta eftersökt kompetens måste andra vägar prövas. De utvecklingsarbeten som pågår ger goda exempel på hur nya arbetssätt kan skapa förutsättningar att i större utsträckning lösa våra uppdrag med tillgängliga medarbetare.

Anna-Stina Nordmark Nilsson

Regiondirektör

Månadsrapport mars

För mars 2022 är periodens resultat negativt med -235 mnkr vilket är -343 mnkr sämre än budget och 6 mnkr bättre än föregående månad. Finansnettot som är negativt tynger resultatet med -401 mnkr. På grund av turbulensen på de finansiella marknaderna har regionens samlade kapitalförvaltning minskat kraftigt i värde vilket gett ett negativt finansnetto. Verksamhetens resultat före finansnetto är positivt med +166 mnkr, vilket är 106 mnkr bättre än budget men 63 mnkr sämre än motsvarande period 2021. Mars månad har haft en svagare resultatutveckling än inledningen av året och även något svagare än budgeten för mars. Verksamhetens resultat till och med mars är något bättre än budget men är sämre än föregående år. Förklaringarna är i allt väsentligt desamma som för 2021. Även i år finns betydande inslag av riktade statsbidrag som påverkar resultatet samt att den minskade bemanningen som effekt av omställningen också syns i årets resultat. Det är fortsatta höga kostnader för övertid, sjukfrånvaro och inhyrd personal.

Den totala arbetade tiden för egen personal är lägre än samma period föregående år och kostnaden för egen personal är 21 mnkr lägre. Antalet arbetade timmar har ökat för inhyrd personal med 35 årsarbetare, vilket motsvarar en ökning med 29,5 procent. Kostnaden för inhyrd personal uppgår till och med mars till 91 mnkr, vilket är en ökning med 21 mnkr jämfört med samma period föregående år. Extratiden har ökat med 16,1 procent 2022 jämfört med samma period föregående år.

Sjukfrånvaron ackumulerat till och med mars är 8,41 procent. Det innebär att den har ökat med 1,73 procentenheter jämfört med mars 2021 då sjukfrånvaron låg på 6,68 procent. Den korta sjukfrånvaron har ökat med 1,53 procentenheter och den långa sjukfrånvaron har ökat med 0,21 procentenheter. Kvinnor i regionen har fortsatt högre sjukfrånvaro än männen, totalt är kvinnors sjukfrånvaro 3,34 procentenheter högre än männens. Kvinnornas totala sjukfrånvaro är 9,09 procent medan männens sjukfrånvaro är 5,76 procent.

Regionen har per den sista mars 6 813 anställda varav 6 261 tillsvidareanställda och 552 vikarier/tillfälligt anställda. Under mars månad ökade antalet anställda i regionen med 5 personer jämfört med föregående månad. Jämfört med årsskiftet har antalet anställda ökat med 56 st. Ökningen består främst av fler läkare, sjuksköterskor och undersköterskor.

Totalt gjorde norrbottningarna 329 827 besök och hade 7 643 vårdtillfällen på sjukhus till och med mars 2022. Jämfört med föregående år är det en ökning av besök med 9,1 procent och en minskning av vårdtillfällen med -1,6 procent. Telefontillgängligheten i primärvård (0:an i vårdgarantin) uppgick till 85,9 procent i snitt för mars, vilket är en försämring jämfört med motsvarande period föregående år (87,6 procent). Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i mars är 46 procent, vilket är 1 procentenheter bättre jämfört med föregående år. En ökning av både oplanerade och planerade operationer finns både bland män och

kvinnor jämfört med föregående år, där män har ökat med 32,2 procent och kvinnor med 20,8 procent.

För mer information se bilaga 1 Månadsrapport mars 2022

Aktuella händelser

Region Norrbotten i lokala medier

Brist på vårdpersonal lyfts ur flera perspektiv. Det handlar om vårdköer, vårdplatser och hur delar av det nya psykiatrihuset inte har tagits i bruk eftersom det saknas personal.

Vårdfrågor står högt på agendan och har granskats på nationell nivå vid flera tillfällen, vilket resulterar i artiklar och inslag kopplade till Norrbotten.

Vid ett fåtal tillfällen lyfts covid-19 i media, bland annat rapporteras om att Sunderby sjukhus för första gången på länge inte har en enda patient med covid-19 bland de inskrivna patienterna.

Vaccinationer covid-19

I slutet av vecka 15 hade totalt 567 882 doser givits till målgruppen i Norrbotten. Antalet vaccinerade personer med minst en dos var 199 537 (91 procent), varav 196 844 personer (90 procent) var vaccinerade med två doser. Samtliga siffror ligger något över riksgenomsnittet.

I de yngre åldersgrupperna är vaccinationstäckningen ännu inte tillfredsställande i landet. För Norrbotten ligger andelen fullvaccinerade 12-15 åringar på 70 procent och i riket på 65 procent, men det finns en viss variation mellan länets kommuner. Alla personer över 18 år rekommenderas en påfyllnadsdos och hittills har 71 procent fått en tredje dos i Norrbotten jämfört med 64 procent för riket.

En andra påfyllnadsdos rekommenderas nu till följande grupper: 65 år och äldre; personer som bor på särskilda boenden för äldre; personer med hemsjukvård eller hemtjänst; personer från 18 år med Downs syndrom samt de med måttlig till allvarlig immunbrist. Intresset för att ta en andra påfyllnadsdos är på det hela taget lägre än för tidigare doser. Dos 4 har getts till 20 891 personer över 65 år i Norrbotten (34 procent jämfört med 33 procent för riket).

Vaccinationsverksamheten i Luleå har i början av maj flyttat från Alcatraz till Hertsöns Hälsocentral.

Information från verksamheten

Division Länssjukvård 1

Post Covid-rehab

Sedan hösten 2021 erbjuder Region Norrbotten specialistrehabilitering för personer med postcovid. Bedömningen sker teambaserat under ledning av specialistläkare inom rehabiliteringsmedicin. Efter bedömningen sker rehabilitering i grupp på Garnis rehabcenter i Boden. På grund av restriktioner vid covid-19 har endast ett fåtal insatser skett på plats och deltagarna har istället erbjudits digital rehabilitering. Remisserna kommer från hälsocentralerna och i genomsnitt har patienterna haft restsymtom i ca nio månader. Samtliga patienter är i arbetsför ålder och kvinnor är överrepresenterade. Samband och sjukdomshistoria med psykisk ohälsa är vanligt förekommande.

MDK Postcovid – multidisciplinär medicinsk konferens

Personer med komplexa kvarvarande symtom från flera områden kan i vissa fall behöva multidisciplinär medicinsk bedömning. Rehabiliteringsmedicin erbjuder multidisciplinära konferenser (MDK) till primärvården som ett stöd till den medicinska handläggningen. Syftet är att göra en multidisciplinär samlad medicinsk bedömning av det enskilda ärendet samt ge rekommendationer till ytterligare åtgärder. MDK Postcovid är till för personer med postcovid samt komplexa kvarvarande symtom där primärvårdens resurser är uttömda och det bedöms finnas behov av MDK. Innan remiss utfärdas görs en grundläggande utredning och bedömning.

Vårdplatskoordinator och styrning av vårdplatser på Sunderby sjukhus

Under hösten 2021 genomfördes en fyra dagars workshop med ett fyrtiotal medarbetare på Sunderby sjukhus. Där framkom bland annat ett behov av att på ett effektivare, rättvisare och patientsäkrare sätt kunna styra patienterna till en vårdplats. Ett av åtgärdsförslagen var att se över den vårdplatskoordinatorfunktion som tidigare funnits.

En arbetsgrupp bestående av vårdpersonal, chefer från vården samt tjänstepersoner har arbetat med frågan och tagit fram förslag. Vårdplatskoordinatorrollen ska enligt förslag vara en rotationstjänst bestående av erfaren kunrig vårdpersonal. Vårdplatskoordinatorn har som uppdrag att ha överblick över regionens vårdplatser i realtid och leder två dagliga möten (kl. 8.30 och 13.00) där enhetschefer från verksamheter med vårdplatser deltar. En utsedd verksamhetschef kommer att finnas för att stötta vårdplatskoordinatorn. Arbetet med implementeringen har påbörjats.

Länssamordning för palliativ vård

Länssamordnaren för palliativ vård har besökt 11 av länets kommuner och träffat chefer och representanter inom kommunal hälso- och sjukvård, primärvård och palliativ slutenvård. Besöken har gjorts i syfte att presentera länssamordningsuppdraget och samtidigt göra en kartläggning av struktur

och behov inom palliativ vård i Norrbotten. De tre återstående kommunerna har möten inbokade.

Med anledning av bristen på vårdplatser på palliativ vårdavdelning i Sunderbyn ska en arbetsgrupp tillsättas för att ta fram arbetssätt för samverkan mellan palliativt rådgivningsteam (PRT) och kirurgen i första hand. Länsamordnaren har även deltagit som sakkunnig i samverkansutredning ”Utveckling av den palliativa vården” mellan Luleå kommun och Region Norrbotten.

Länsamordnaren finns som kunskapsstöd i Nära vård-processen med fokus på behovsgrupp inom palliativ vård som har påbörjats i Luleå. Arbetet fortsätter med journalgranskning och kartläggning av värdeskapande insatser och gap-analys under våren.

Regelbundna träffar för sjuksköterskor och läkare inom palliativt rådgivningsteam har återupptagits som en del i att arbeta mer likvärdigt över hela länet.

En arbetsgrupp är tillsatt som ska jobba med ett koncept för palliativa ombud i Norrbotten samt en arbetsgrupp som ska jobba med att säkerställa dokumentationsrutiner, utbildningar och följsamhet till Svenska palliativregistret.

Länsamordnaren sitter i referensgrupp för framtagande av den nya nationella webutbildningen inom palliativ vård, och har även påbörjat en inventering av utbildningsbehov i länet. Samordnaren deltar som ledamot i Nationell arbetsgrupp via kunskapsstyrningen och har varit med och tagit fram det första nationella Personcentrerade sammanhållna vårdförloppet för palliativ vård. Arbete med gap-analys och konsekvensbeskrivning för införande av vårdförloppet i Norrbotten bör kunna starta under hösten.

Osteoporosmottagningen

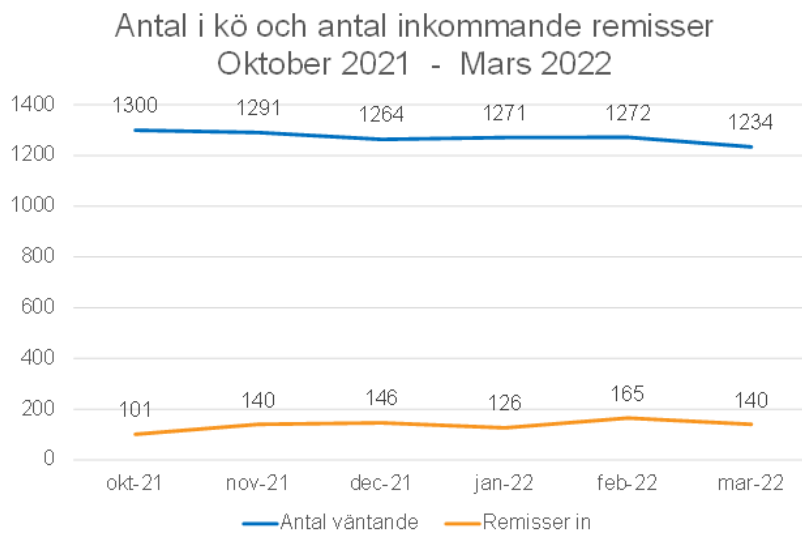
Osteoporosmottagningen Sunderby sjukhus har under våren fortsatt sitt arbete med att säkerställa en god vård och snabbare handläggning av personer med misstänkt benskörhet. Ett prioriterat område är att öka produktiviteten och minska kötiden.

Exempel på genomförda åtgärder:

- Söndagsmottagning, 5 söndagar vilket minskat kön med 50 personer.
- Ny personal har utbildats och inskolas under våren.
- Läkarresurs har ökat med 25 procent och sjuksköterskeresurs med 75 procent.
- Flödesarbete för ökad produktion med 100 procent genom inköp av två DXA-mätare samt flytt till ny lokal.

Åtgärder som planeras:

- Utökad mottagningstid på sommaren.
- Rekrytering av ny personal på grund av pensionsavgång.

Under perioden oktober 2021 - mars 2022 utfördes 858 besök på osteoporosmottagningen vilket är 5 fler per vecka än planerat och kön har minskat med 114 patienter. Inkomna remisser har ökat kraftigt vilket är positivt då det innebär att fler personer får diagnos men negativt då det utifrån dagens kapacitet innebär att det kommer ta tid innan kön är borta. Köp av utomlänsvård planeras. Samtal har förts med Västerbotten om detta men de har tackat nej. Fortsatta sonderingar görs för att externt köpa kapacitetet.

Division Länssjukvård 2

Pilotprojekt inom mödravården

Under mars månad startade en pilot gällande egenmätning av blodtryck i hemmet för gravida kvinnor. Specialistmödravården i Sunderbyn, Barnmorskemottagningarna vid Stadsvikens och Piteå HC har tillsammans utarbetat piloten inom ramen för den nationella överenskommelsen Kvinnors hälsa 2022. Patienterna är mycket positiva till hemlån av blodtrycksmätare och kan vara kvar i hemmet i en lugn miljö och behöver inte stressa iväg för besök på MVC. Detta besparar också både patient och personal besökstid som kan användas till andra patientmöten. Arbetssättet kommer att rullas ut på bredare front till hälsocentraler och specialistmödravård i resten av länet.

Paramedicin

Inom verksamhetsområdet Paramedicin har fysioterapeuterna kommit igång med hjärttester och hjärträningsgrupper efter uppehåll under pandemin. Det är fortfarande många på väntelistan men verksamheten räknar med att kunna vara ikapp till hösten.

Produktions- och kapacitetsplanering

Utbildning inom produktions- och kapacitetsplanering i sjukvården har tagits fram i form av en pilot som planeras att starta i april. Den kommer att återkomma under ett antal tillfällen under hösten 2022.

Hjärtsjukvården

Inom hjärtsjukvården ses ett ökat flöde av akut hjärtsjuka patienter. Kärlröntgen och pacemaker labben nyttjas i hög grad. En upphandlingsprocess har startats för att ersätta nuvarande kärlröntgenapparaturen för att säkerställa framtida drift.

Sjukfrånvaron inom hjärtsjukvården har påverkat verksamheten under våren och det har varit en utmaning att drifva de 14 disponibla vårdplatserna på avdelning 46. Även nödvändig läkarbemanning har varit svår att täcka för både jouruppdag och ordinarie verksamhet. Hjärtpatienter är kroniskt sjuka och behöver få sin uppföljning kontinuerligt för att inte bli sämre i sin grundhälsa och därmed riskera sjukhusvård. Därför har insatser gjorts genom kvällsmottagning både på enheten för klinisk fysiologi och på hjärtmottagningen för att minska köerna. Det finns fortfarande köer men det är färre som väntar än tidigare.

Division Nära

Kompetensförsörjning

En översyn av ingångslöner har skett avseende distriktsläkare och ST-läkare i allmänmedicin. Det planeras vissa åtgärder för att förbättra utbildningsmiljön för ST-läkare i primärvården. Divisionen verkställer nu en politiskt beslutad satsning på distriktssjuksköterskor. Under det senaste halvåret har 18 ST-läkare och distriktsläkare anställts liksom flera sjuksköterskor och medarbetare inom övriga kompetensområden. Dock kvarstår fortfarande brist på både läkare och sjuksköterskor samt personal inom en del övriga kompetensområden.

Särskilda åtgärder för rekryteringsstöd till tandläkare i form av rekryteringsbonus samt en extra månadslön för nyanställda tandläkare har införts. Inom folktandvården har medarbetare kunnat anställas, exempelvis har åtta tandläkare anställts hittills under året och ytterligare rekryteringsaktiviteter pågår. Det råder dock fortsatt en generell brist på tandläkare och lokalt även på tandsköterskor och tandhygienister. Nationella medel kommer att användas för att understödja ökad rörlighet för tandvårdspersonal till bristområden.

Uppstart för LPO Primärvård

Inom strukturen för kunskapsstyrning har det lokala programområdet (LPO) för primärvården startat upp. Deltagarna består i huvudsak av medarbetare från olika yrkeskategorier och hälsocentraler, både privata och egenregin. Programområdet ska bidra till primärvårdens utveckling. Arbetet innebär initialt att bland annat ta fram förslag på hur primärvården Norrbotten ska arbeta med utvecklingen av fast läkarkontakt.

Andra uppdrag är att bidra med primärvårdsperspektiv i arbetet med lokala anpassningar av kunskapsstöd samt främja användandet av det nationella uppföljningssystemet Primärvårdskvalitet för att säkra kvaliteten i primärvården.

Utveckling av första linjens omhändertagande av psykisk ohälsa

I samarbete mellan primärvård och vuxenpsykiatri pågår ett utvecklingsarbete som syftar till en mer jämlik vård över länet samt en ökad kvalitet i första linjens omhändertagande av psykisk ohälsa. Det råder idag stora skillnader vad gäller omhändertagande av psykisk ohälsa på de olika hälsocentralerna inom Norrbottens län. Skillnader kan även ses vad gäller arbetssätt, samarbetsformer och gränsdragning mellan primärvård och specialistpsykiatri.

Som ett led i att uppnå en jämlik hälso- och sjukvård har Beställningen för Vårdval 2022 kompletterats med att samtliga hälsocentraler ska kunna erbjuda patienter omhändertagande via ett psykosocialt team. Två projektledare från division Nära och division Psykiatri har utsetts för att leda en arbetsgrupp med representanter från samtliga verksamhetsområden inom primärvården och från samtliga psykiatriska kliniker i länet. Patientorganisationerna har i starten pekat på områden som behöver förbättras för att jämlik och sömlös vård ska kunna erbjudas. Arbetet ska resultera i ett nytt arbetssätt liknande det evidensbaserade arbetssättet ”Samarbetsvård” som innefattas av ett interprofessionellt team i primärvården som stärks med hjälp av konsultation från psykiatriker från specialistpsykiatri. Under hösten 2022 införs det nya arbetssättet som en pilot i södra Norrbotten och i Boden. Piloten utvärderas under 2023.

Röda krysset

Primärvården genomför för närvarande metodiken ”Röda krysset”, efter inspiration från andra regioner. Det är en enkel åtgärd som innebär att personer som besöker vården får en möjlighet att diskret lämna hälso- och sjukvården om att de varit utsatta för våld i nära relation och där en eventuell förövare följer med på besöket på hälsocentralen. Det sker genom att personen sätter ett rött kryss på urinmuggen när den lämnar urinprov.

Regiongemensamt

Smittskydd Norrbotten

Smittskyddets arbete har sedan drygt två år inriktats främst mot insatser rörande covid-19-pandemin i länet. Då infektionen inte längre ska handläggas som allmänfarlig/samhällsfarlig sjukdom har behovet av stöd och insatser till vården och andra aktörer i länet minskat. Smittskyddet stödjer verksamheter i länet som gör insatser riktade till flyktingar från kriget i Ukraina. Förslag har tagits fram för smittskyddsåtgärder som kan bli aktuella, till exempel vaccinationsinsatser för barn samt avseende covid-19 även för vuxna. Verksamheter bör även vara uppmärksamma på infektioner där incidensen hos flyktingarna kan antas vara högre. Smittskyddsaspekter kring medföljande husdjur bör också beaktas.

En andra våg av influensa A har kunnat konstateras i länet under mars-april, men av begränsad omfattning.

Fler AT-läkare till Region Norrbotten

Regeringen har beslutat att under år 2022 premiera regioner som tar sitt ansvar och anställer förväntat antal AT-läkare grundat på antal AT-läkare per 100 000 invånare. Region Norrbotten ligger högt vid nationella jämförelse (20,64 jämfört med riksgenomsnittet 15,35) och kommer att erhålla drygt 7,7 mkr i premie för detta. Vidare finns det möjlighet att få ytterligare ekonomiskt stöd om fler AT-läkare anställs under året, det vill säga utöver det planeringstal som tidigare meddelats till Socialstyrelsen. Region Norrbotten kommer därför att gå från att anställa 51 AT-läkare under 2022 till att anställa 56 AT-läkare. Det kommer att ge ett ytterligare tillskott på 5 mkr. AT-läkarna inom regionen utför värdefull sjukvårdsproduktion och utgör regionens enskilt viktigaste rekryteringsbas för läkare till länet.

Dom om ersättning från Migrationsverket

Den 27 april 2022 meddelade kammarrätten dom i ett mål gällande ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande. Frågan i målet var om Region Norrbotten har rätt till ersättning från Migrationsverket för kostnader för rättspsykiatrisk vård som getts till en asylsökande under den tid som personen var häktad. Kammarrätten fann att så var fallet och beslutade att Region Norrbotten har rätt till ersättning från Migrationsverket med 685 941 kr. Domen vinner laga kraft den 18 maj 2022 om Migrationsverket inte överklagar. Regionen har ytterligare tre mål mot Migrationsverket i kammarrätten som gäller liknande ersättningsfrågor där dom ännu inte meddelats.

Åtgärder inom vårdinformationssystemen

Loggar från Journalsystemet VAS visas för invånare i Journalen på 1177

Från och med den första februari kan personer som loggar in i Journalen på 1177 se vilka som tagit del av dennes journal i VAS. Loggarna visas 12 månader bakåt. Loggutdrag kan även beställas från regionen precis som tidigare.

Patientbrev med Warandoseringsplan visas för invånare i 1177 och för andra vårdgivare i Nationell patientöversikt

Från och med den första februari är patientbrev från Journalia, systemet för antikoagulantia-behandling, tillgängliga i Journalen på 1177. Brevet innehåller information till patienter om dosering av Waran samt om nästa provtagning. Brevkopia visas även upp i Nationell patientöversikt så att till exempel kommunens sjuksköterskor kan se doseringarna där.

Överföring av uppgifter från 1177 inställningar till journalsystemet VAS

Från och med den 29:e mars överförs kontaktuppgifter uppgifter från 1177 inställningar till journalsystemet VAS. Uppgifter som överförs är mobilnummer, delning av mobilnummer, önskemål om SMS-avisering samt önskemål om digital information i första hand. Dock ej e-postadress.

Detta innebär att alla invånare via 1177 har möjlighet att se till att vården har aktuella kontaktuppgifter på alla kliniker redan innan man har behov av sjukvård. Vården kan därmed lättare nå patienter både via telefon och med SMS-påminnelser eftersom uppgifterna kan hållas aktuella.

Det går fortfarande att lämna uppgifter till vårdpersonal precis som tidigare i samband med besök i vården. Även de som valt att i första hand få digital information från regionen kommer i de flesta fall också att få brevkallelser då de innehåller mer information än enbart besökstiden.

Byte av system för vaccinationer

Inera har aviserat att de ska lägga ner sin tjänst Svevac för vaccinationer. I december 2021 övergick Region Norrbotten från att registrera vaccinationer i Svevac till att registrera dem i journalsystemet VAS och personalen har fram till nu kunnat ta del av tidigare information via Svevac. I början av april överfördes Region Norrbottens historiska data (ca 1,3 miljoner poster) från Svevac till VAS och därmed avslutas användningen av Svevac helt.

VAS skickar information om vaccinationer till Nationella vaccinationsregistret, till Journalen på 1177, till Nationell patientöversikt (NPÖ) och till regionens datalager. Vaccinations-informationen är därmed tillgänglig för patienter via Journalen på 1177 och för andra vårdgivare som använder NPÖ och både regional och nationell uppföljning är möjlig.

Digitala kallelser

I slutet av maj införs en ny lösning för digitala kallelser i 1177. Med den nya lösningen blir det möjligt att förutom bokning och avbokning även skicka meddelande vid ombokning och då patienter sätts åter till väntelista.

Fler intyg kan skrivas och lagras i journalsystemet

Tidigare har intyg för dödsbevis och dödsorsaksbevis skrivits och lagrats i en Webbtjänst som Socialstyrelsen tillhandahållit men som de nu aviserat kommer att läggas ned. Den fjärde april blev dessa intyg tillgängliga att skriva via journalsystemet VAS. Det innebär att intygen kan ses av behöriga i journalsystemet och att de även lagras där. Det underlättar för utfärdare och förklarar åtkomst vid handläggningen av dödsfall. Den gamla datan som finns lagrad i Socialstyrelsens tjänst kommer att överföras till vårdgivarna tidigast under hösten 2022.

Utbildningar inom folkhälsa

Norrbottens hälsosamtal

Under våren har ytterligare utbildning av nya samtalsledare för hälsosamtal genomförts. Sammanlagt har 14 samtalsledare från olika hälsocentraler utbildats.

Fysisk aktivitet på recept

En utbildning om fysisk aktivitet och fysisk aktivitet på recept har genomförts. Totalt var det 52 deltagare från både primär- och specialistvård.

Bra mat för äldre

För att skapa fler friska år för seniorer har ett antal föreläsningar kring bra mat för äldre genomförts på olika orter i Norrbotten. Under utbildningarna har deltagarna också fått information om ett studiecirkelmateriale för att själva fördjupa sig om hälsosamma matvanor för äldre. Ungefär 300 personer har deltagit.

Tobaksfri Duo

Föräldrar och vårdnadshavare i Östra Norrbotten har fått möjlighet att delta på en föreläsning om Tobaksfri Duo – en förebyggande metod för att hjälpa unga att hålla sig tobaksfria genom högstadiet och gymnasiet. Föreläsningen var ett initiativ av kommunerna i Östra Norrbotten.

Patientsäkerhet och vårdhygien

Vårdhygien

Basala hygienrutiner och klädregler

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler (BHK) följs månatligen genom observationsmätningar på enheterna. Målsättningen är 100 procent följsamhet och med ett oförändrat månadsresultat på 74 procent finns utrymme för förbättring. Följsamheten har varit relativt oförändrad under senaste året.

Patientsäkerhet

Lex Maria och händelseanalyser

Enligt patientsäkerhetslagen och Socialstyrelsen ska utredning och lex Maria-anmälan göras skyndsamt efter att en allvarlig vårdhändelse inträffat. Funktionen för patientsäkerhet arbetar tillsammans med sjukvårdsverksamheterna för att minska utredningstider och förbättra kvaliteten på utredningar av misstänkt allvarliga händelser i vården. Under 2022 har 18 lex Maria-anmälningar lämnats in till Inspektionen för vård och omsorg. För närvarande finns 28 ärenden där utredningstiden överskrider två månader och där bedömning om lex Maria-anmälan inte är gjord ännu. Sju ärenden är inte påbörjade på grund av brist på analysledare. För de övriga ärenden är antingen en internutredning eller händelseanalysutredning påbörjad.

Aktuella tillsynsärenden

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) säger i ett pressmeddelande att de i ett första steg av den nationella tillsynen av tillgång på vårdplatser och bemanning fått en bild som präglas av stor brist på vårdpersonal och därmed brist på disponibla vårdplatser. I 18 av 21 regioner finns brist på disponibla vårdplatser. Problem med överbeläggningar och utlokaliseringar förekommer dock inom samtliga regioner, vilket IVO konstaterat tidigare.

Brister på disponibla vårdplatser är ofta en följd av brist på bemanning. Många regioner uppger att sängplatser kan finnas, men att det saknas utbildade medarbetare som kan bemanna vårdplatserna. Brist på vårdpersonal

konstaterades i alla regioner. IVO kommer att fortsätta tillsynen och i nästa steg planeras att genomföra tillsyn i samtliga regioner, vilket kan innebära både anmälda och oanmälda inspektioner på sjukhus runt om i landet. IVO kommer även att begära in ytterligare underlag från regionerna.

Kopplat till tidigare rapporterad vårdplatsbrist på Sunderby sjukhus har överläkare på kirurgkliniken anmält sig själva till IVO med önskemål om myndighetsinspektion av verksamheten.

IVO har riktat ett föreläggande vid vite om 10 mnkr till Region Norrbotten gällande vårdplatser vid Sunderby sjukhus. Enligt föreläggandet måste regionen tillgängliggöra det antal vårdplatser som behövs inom den somatiska slutenvården för att tillgodose samtliga patienters behov av ineliggande vård. Antalet ska utgå från behov men inte understiga 180 vårdplatser. Vidare ska regionen säkerställa att 90 procent av patienter med ett beslut om inläggning senast inom fyra timmar från ankomst till akutmottagningen ska ha fått en vårdplats på en vårdavdelning där patientens medicinska behov kan tillgodoses. Åtgärderna ska vara säkerställda senaste den 31 maj 2022. Regionen bedömer att IVO:s krav kommer att kunna uppfyllas.

Ytterligare ett tillsynsärende berör akutmottagningen i Gällivare. Det har kommit till IVO:s kännedom att allmäntjänstgörande läkare (AT-läkare) har fått arbeta ensamma utan tillgång till legitimerad läkare på plats på akutmottagningen mellan 16-23 vardagar och helger. Det har också hänt att AT-läkare varit ensam på hela sjukhuset under nätter.

Övrigt

En tredje omgång av patientsäkerhetsutbildning riktad till chefer och ledare har genomförts den 28 april. Intresset har varit stort för utbildningen och totalt har nästan 200 medarbetare gått den. Innan utbildningen ska alla deltagare ha genomfört Socialstyrelsens nationella utbildning i patientsäkerhet, Säker vård, som finns på webben.

Regionala utvecklingsnämnden

Information från Kulturverksamheterna

Norrbotten stöttar ukrainska kulturskapare

Region Norrbotten erbjuder krisresidens för ukrainska kulturskapare. Ett residens innebär att en kulturskapare kan komma och bo och verka på en ort under en tid, vanligtvis mellan 1-3 månader. Arbetet genomförs via Region Norrbottens Resurscentrum för konst inom samarbetet Swedish Artist Residency Network (SWAN). Residensen i Norrbotten genomförs i Arvidsjaur och Haparanda i samarbete med Northern Sustainable Futures och Haparanda kommun. Konstnärer för residensen har utsetts och dessa beräknas vara på plats för start av residens i början av april. Ett arbete pågår för att undersöka om fler krisresidens kan anordnas i närtid i Norrbotten.

Solstices - en konsert i totalt mörker

Norrbottnensmusikens Norrbotten NEO uppförde den österrikiske tonsättaren Georg Friedrich Haas verk *Solstices* (Solstånd) under tre konserter i mars. Det 75 minuter långa stycket är komponerat att framföras i mörker, både på scenen och i salongen och konserterna har rönt stor uppmärksamhet. Mörkret försvårar inte bara för musikerna, utan skärper också lyssnandet och förstärker koncentrationen hos både hos musiker och publik. I verket, som uruppfördes på Nordens hus i Reykjavik under festivalen Dark Music Days 2019, hörs tio musiker inklusive en omstämd flygel framföra musik som utvecklas till en berättelse, personlig för var och en som lyssnar.

Kraftvävar- en ny utställning Norrbottens museum

I april invigs utställningen *Kraftvävar* av textilkonstnär Stina Edin, på Norrbottens museum. Stina Edin skapar vävda världar med utgångspunkt i traditionella vävtekniker. Hennes arbete rör sig mellan bild och skulptur, det analoga och digitala, lek och allvar. Lekfulla och performativa inslag är ofta en del av processen i Stina Edins arbete, och spår från dessa aktiviteter blir många gånger synliga och en del av gestaltningen. Stina Edin inspireras av olika traditioner såsom svensk hemslöjd, DIY (do it yourself) samt en uppväxt och barndom i ett norrbottniskt landskap. Utställningen visas i Norrbottens museums lokaler i centrala Luleå och pågår till 1 maj.

Ny utställning i Galleri foajé

En ny utställning är på plats i Galleri foajé: *Fablernas värld*. I utställningen får publiken möta tre konstnärer som utgår från frågor om klimat, djur och natur och människans förhållningssätt till dessa. De tre konstnärerna använder olika stil och uttryck i sina bilder, från Katarina Rödings naivistiska stil till Johanna Borgenståls illustrativa bilder och Marie Karlssons collage. Återkommande i de tre konstnärernas verk är att djuren står i centrum och berättar om maktmissbruk och klimathot. Utställningen pågår fram till 5 april.

Information från Näringsliv- och samhällsenheten

Norrbotten är EUs främsta exempel

Kadri Simson, EU:s kommissionär med ansvar för energifrågor har varit på besök i Luleå. Besöket är ett led i kommissionens arbete att få kunskap om den förändringsprocess som pågår i norra Sverige. Besöket inleddes med ett studiebesök på Hybrit och därefter mötte kommissionären regionala och politiska företrädare. Under eftermiddagen fortsatte besöket i Skellefteå på Kvistforsens vattenkraftstation och Northvolt.

Det finns ett stort intresse för norra Sverige hos EU och många högt uppsatta politiker vill besöka oss med anledning av den gröna omställningen och de stora industrisatsningarna. Norra Sverige har fått en ny och dynamisk position som nav för omställningen mot en hållbar framtid i en värld driven av fossilfri el. Batteritillverkning, fossilfritt järn och stål och utveckling av väte-gasteknik är några av ingredienserna i den utveckling som av internationella

bedömare betecknas som det viktigaste och mest spännande industriprojektet i Europa just nu.

Kommissionär Simons besök vittnar om hur spännande och betydelsefull den gröna omställningen i Norrbotten är ur ett europeisk och globalt perspektiv.

EU bjöd med amerikanska kongressen till Norrbotten

I juli 2021 etablerade USA:s representant John Curtis (republikan - Utah) Conservative Climate Caucus (CCC) inom USA:s representanthus. CCC syftar till att utbilda husrepublikaner om klimatpolitik och lagstiftning, så att dess medlemmar är insatta i frågor relaterade till klimatförändringar. Hittills har 72 av de 212 republikanska kongressledamöterna anslutit sig till CCC.

EU:s delegation i USA tror att en utvidgning av samtalet om klimat till medlemmarna i CCC kan skapa en kanal för samtal som kommer att vara längre än politiska cykler i USA. Därför bjöd de med CCC-medlemmar – inklusive CCC-grundaren John Curtis – på en studieresa till EU för att dela vad EU och medlemsstaterna gör för att ta itu med klimatförändringarna och för att främja kontakter. Utöver möten i Bryssel besökte de hamnen i Rotterdam och Norrbotten. Region Norrbotten samordnade besöket i Luleå tillsammans med utrikesdepartementet, länsstyrelsen och LTU.

Kommissionen besöker Kiruna

Generaldirektören för EU-kommissionens avdelning DG Grow, Kerstin Jorna, besökte Kiruna den 24:e mars. Under vistelsen i Kiruna gjordes besök på LKAB och generaldirektören fick information om företagets planer kring en fossilfri gruvverksamhet och projektet Re:map. En delegation från Kiruna och Region Norrbotten deltog och stod värd för besöket där Jorna även fick höra om Treepower projektet med syfte att producera flygbränsle från skoglig råvara. Avslutningsvis besökte delegationen Icehotell i Jukkasjärvi vilket både berörde och imponerade på de tillresta.

Programmeringsarbetet

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Kompletteringsfrågor för programmet har kommit från EU och de flesta av frågorna handlar om hur programmets resultat ska mätas. Förändringarna är av mindre karaktär och bedöms inte kräva något nytt beslut på nationell nivå. Svaren på frågorna ska vara inne till Näringsdepartementet den 19 april. Den 26 april genomförs en kick-off för programmet och den första utlysningen beräknas vara öppen mellan juni och september i år.

Europeiska socialfonden plus

Den regionala handlingsplanen för Europeiska socialfonden plus i Övre Norrland har utarbetats under våren av Region Norrbotten och Region Västerbotten i nära samarbete med ESF-rådet. Planen har förankrats och diskuterats brett i regionen med socialfondens intressenter. Handlingsplanen beslutas av regionala utvecklingsnämnden (RUN) i Norrbotten den 19 april. RUN

i Västerbotten lägger fast den en vecka tidigare. Den 19 april skickas det gemensamma förslaget till Svenska ESF-rådet. Socialfondens Övervakningskommitté beslutar om de regionala handlingsplanerna den 24 april. EU-kommissionen förväntas godkänna det nationella socialfonsprogrammet efter sommaren. Därefter öppnar de första utlysningarna för programperioden.

Interreg Aurora

Kompletteringsarbetet är i slutskedet och förvaltande myndighet har stämt av de förändringar som gjorts i programmet med anledning av kommissionens frågor. Förändringarna är av mindre karaktär och bedöms inte kräva något nytt beslut på nationell nivå. Den 24:e mars genomfördes en digital kick-off för programmet och den första utlysningen beräknas vara öppen mellan 21:a juni och 23:e augusti i år.

Just Transition Fund, Fonden för en rättvis omställning

De första officiella kommentarerna på programmet har kommit till Tillväxtverket. De har bearbetat materialet och skickat ett första förslag till komplettering till Näringsdepartementet. För Norrbottens territoriella omställningsplan handlade frågorna i huvudsak om eventuell användning av biokol för SSABs processer. Tillväxtverket har fört dialog direkt med SSAB om detta. EU-kommissionen förväntas fatta beslut om programmet tidigast i juli i år.

Interreg Kolarctic

Efter Rysslands angrepp mot Ukraina har Europeiska unionen antagit en rad åtgärder som har stor påverkan på programmeringen av Interreg NEXT 2021-2027-perioden, i Norrbottens fall Kolarctic programmet.

Eftersom syftet med Kolarctics externa gränsöverskridande samarbetsprogram är samarbete med Ryssland, har programplaneringen för perioden 2021-2027 avbrutits. I detta sammanhang och i enlighet med artikel 12.1 i ETC-förordningen, för de program för vilka programplaneringsprocessen för närvarande är avstängd, har kommissionen bitt EU:s medlemsstater att tilldela 2022-års ERUF-budgetanslaget till de återstående interna eller externa gränsöverskridande Interreg-programmen. Medlemsstaterna förbereder sig också för att förhandla med kommissionen om omfördelningen av ERUF-medel för 2023–2027.

Egna externt finansierade projekt - North Sweden Green deal

Projektet prioriterades av strukturfondspartnerskapet den 6:e april. Under tiden från att projektansökan skickades in till Tillväxtverket har en rad planerings- och uppstartsaktiviteter genomförts. Samverkansparterna har till exempel påbörjat upphandlingar och anställningsprocesser för att vara klara att sätta igång med aktiviteter när projektet beslutats. Det har genomförts uppstartsmöten med projektets ekonomer och samverkansparter och den 22:a april kommer en officiell kick-off att genomföras.

Bilagor

1. Månadsrapport mars 2022